

Obitelj u mom pastoralnom radu

Stipo Šošić, dušobrižnik

Pastoralni skup 9 - 12 10 2000 u Bergisch Gladbachu – Koreferat

Obitelj u mom pastoralnom radu i mogućnosti pastora obitelji u Švedskoj

Kad se govori o hrvatskim obiteljima u pokretu neophodno je reći nešto o samom pokretu obitelji. Vrlo nepovoljne prilike u kojima je hrvatski narod živio posljednjih 75 godina uzrokovale su mnoga zla. Izvrgnuti političkom teroru i gospodarskim poteškoćama hrvatski narod (obitelji) počeli su napuštati svoja pradedovska ognjišta. U novije vrijeme kod nas pa i u cijelom svijetu obitelj je obuhvaćena naglim, brojnim i mnogostrukim, političkim, kulturnim, gospodarskim, moralnim i drugim promjenama. Sve takve nepovoljne okolnosti uvjetovale su proces depopulacije, iseljavanje Hrvata iz vlastite domovine i masovno gušenje pradedovskih ognjišta.

Masovniji dolazak hrvata u Švedsku moglo bi se podijeliti u tri vremenska razdoblja: Prvo je ono odmah poslije drugog svjetskog rata pa sve do 60-tih godina. Drugo je ono od 60-tih do 70-tih godina i posljednje je za vrijeme i iza hrvatskog i bosansko-hercegovačkog rata od srpske agresije.

I. Prvu skupinu možemo nazvati politički emigranti. To su ljudi koji su odmah poslije rata bježali od partizanske vlasti spašavajući gole živote. Bilo je tu invalida, bolesnika i starijih osoba.

II. 60-tih godina u naglom razvitku industrije Švedske tvornice nisu mogle bit popunjene radnom snagom domaćih radnika - zato su švedski poduzetnici organizirano odlazili u druge zemlje kako bi našli radnu snagu. U tom razdoblju dolazi u Švedsku oko 20.000 hrvata (točan broj nije moguće ustanoviti zbog manjkavosti u statistikama)

Bili su to mladi ljudi - mlade obitelji koji su htjeli poboljšati svoje materijalno stanje i opet se vratiti svome domu. Godine su brzo prolazile, djeca su im rasla, počela ići u švedske škole, integrirajući se u švedsko društvo. No ni u jednom trenutku većina njih nije zaboravila svoj indentitet, svoju katoličku vjeru, svoju kultru i svoj jezik.

III. U treću skupinu spadaju oni koji su stigli u Švedsku za ratnog vihora u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini da bi se sklonili u času patnji. Većina od ovih su potpune obitelji - roditelji i djeca. Točan broj obitelji koje su došle u u ovoj skupini također je teško znati. Svi su dobili stalnu boravišnu dozvolu i imaju sva prava kao i ostali.

a) Prikaz vjerske slike naše obitelji i njezin način iskazivanja religioznosti u Švedskoj.

U zemlji gdje je materijalno na prvom mjestu, gdje je duhovno potisnuto u drugi plan, gdje je moral na niskoj grani, gdje je prisutno pogrešno shvaćanje slobode vrlo je teško očuvati obitelj u onom obliku kakve bi trebale biti. U mom pastoralnom radu s obiteljima glavni akcenat je na tome da se po mogućnosti sačuva ono što se može sačuvati od onih vrijednosti koje neće u potpunosti razoriti obitelj.

Naglasak je uvijek na redovnom pohađaju svetih misa - sve tri gore spomenute skupine shvaćaju važnost dolaska na svete mise. Procenat dolaska na svete Mise uspoređujući s dolaskom u Domovini je veoma visok. U ponekim sredinama gdje nemam svake nedjelje sv. Misu nego dvaput ili jedanput mjesečno dolazak na Misu prelazi i 80%. Osim sv. Mise važan faktor je i blagoslov stanova i kuća. Nije rijetko da imam dosta i osobnih razgovora peko godine i kućnih posjeta.

Iako ti razgovori često budu njihov monolog - a uvijek se ti razgovori završavaju ovako: Hvala vam velečasni puno ste mi pomogli što ste me saslušali". Glavne vjerske svečanosti su: prva sv. Pričest i Krizma. Uvijek po mogućnosti nastojim da to bude zajedničko slavlje - misijsko slavlje - a ne samo onih koji primaju te sakramente. Kod takvih prilika vrlo važan faktor su roditeljski sastanci koji se održavaju nekoliko puta godišnje. Na području misije Göteborg svake godine organiziramo zajedno sa svim ostalim hodočašće u mjesecu svibnju. Mjesto se zove Oskarström a pripada župi sv. Marije u gradu Halmstadu - tamo se skupimo u jednoj šumi i idemo pješice do crkve moleći kronicu i pjevajući gospine pjesme. Svaka nacionalna grupa ide posebno i mole na svom jeziku da bi na koncu imali zajedničku misu koju obično predvodi biskup uz sudjelovanje svih svećenika. Ove godine mi hrvatski svećenici povodom jubilarne godine organizirali smo u mjesecu lipnju zajedničko hodočašće hrvata Skandinavije u gradu sv. Brigitte, Vadstena koje je uspjelo okupivši mnoštvo svijeta.

Ovdje bih htio spomenuti jedan novi način susreta s roditeljima koji nisam bio u mogućnosti provoditi u Domovini, naime, kad god imam vjeronauk sa djecom onda roditelji dovedu svoju djecu na vjeronauk. Ispočetka roditelji su čekali djecu dok se ne završi vjeronauk i dosađivali se - pozivao sam roditelje da i oni budu sa djecom u istoj prostoriji. Ispočetka je bio slabiji odaziv no pomalo sve su više dolazili. To je dalo višestruke koristi: 1. Roditelji su slušali ono što su zaboravili. 2. Djeca su bila mirnija. 3. Bolje sam upoznao te obitelji. Ovdje svakako moram spomenuti obiteljske proslave: Majčinog dana i Svetog Nikole. To su obiteljske proslave koje su dobro posjećene. Ovakve i slične proslave također organiziraju hrvatska društva u svojim udrugama i time čuvaju i održavaju domoljubne osjećaje.

b) Pastoralni i vjerski problemi naše obitelji u Švedskoj?

Život u zemlji demokracije koja ne računa puno s Bogom, gdje se izgubio smisao za moralne i druge vrijednosti, našoj obitelji je vrlo teško očuvati svoju vjeru, osnovne moralne vrijednosti pa i nacionalne osjećaje. Svi su oni dobili stalni boravak u Švedskoj. Smješteni su u lijepe i ugodne stanove - dobili su i kredit da bi taj svoj stan napunili potrebnim stvarima. Djeca im idu u švedske škole koje su besplatne. Oni koji još ne rade dobivaju socijalnu pomoć od koje se može živjeti pa čak i nešto uštedjeti.

Na prvi pogled ništa im ne fali i morali bi biti zadovoljni. No većina ih je nezadovoljna i razočarana. Na pitanja: Kako ste? Jeste li zadovoljni? Hoćete li se vratiti itd. odgovori su iracionalni ali istiniti. Dobro nam je ali bolje bi bilo da nismo nikada došli ovamo. Stanovi su nam zaista dobri i lijepi - ni dolje nismo imali bolje - ali su mrtvi. Skupe fotelje i šarene tapete neznaju govoriti. Kuća u koju ljudi ne dolaze nije kuća. Djeca su nam zdrava i živa ali još malo pa ih nećemo ni razumijeti. Drukčije je to bilo dolje - sve je bilo drugačije - znala su djeca roditelje poštivati - stida imati pred starijima. Ovdje nema stida ni straha - sve im je dozvoljeno. Ovdje ih odgaja škola i televizija. Vratili bi se mi u svoju Bosnu i Hercegovinu u Hrvatsku tamo gdje su naše svetinje i kosti naših pokojnika ali gdje se vratiti..... Osjećamo se kao bolesnik koji je svjestan da je bolestan a za njega nema lijeka - a smrt je daleko.

Bogu zahvaljujemo kažu oni da imamo mogućnost Boga moliti, djecu krstiti, slati ih na vjersku pouku na svom materinskom jeziku zahvaljujući našoj katoličkoj crkvi i našim dušobrižnicima. Iz ovakvih odgovora vidi se da naše obitelji u Švedskoj nisu baš sretne iako su materijalno osigurane. Problem nije u njima nego u sistemu švedskoga društva koje možda i ne svjesno razara i uništava obitelj. Opasnost gubljenja, asimilacije stavlja pred crkvu i svećenike još veće zadatke oko pastoralne obitelji. No u svemu tome ima jedan problem a to je: nedostatak vremena. Ako imaš na brizi 7 ili 8 gradova udaljeni i po nekoliko stotina kilometara čovjek jednostavno nije fizički u mogućnosti činiti ono što bi htio. Moja parola koju puno puta ponavljam i negdje sam to i napisao je: "ja sam svugdje pomalo a nigdje potpuno". Drugi problem je nedostatak prostora - mi u Švedskoj (naše misije) nemamo svojih prostorija sve je to u sklopu postojeći župa ili protestanskih crkava. Održavanje sv. Misa je u neprikladno vrijeme.

c) perspektiva naše obitelji i tipični problemi njihove religioznosti i pastoralnog rada s njima.

Vitalnost jednog naroda očituje se u tome što ni u najtežim životnim okolnostima ne klone duhom, nego nalazi putove izlaska iz tragičnih zbivanja, putove održanja i opstanka. Ta vitalnost ovisi o mnogo faktora. Da bi očuvali tu vitalnost kod naši obitelji potrebno je još više raditi s našim obiteljima. Tipični problemi obitelji su: osjećaj osamljenosti, razdvojenost od djece (čim dijete postane punoljetno ima mogućnost dobiti stan i živjeti samo), sve veća pojava rastave, život mladih u "sambo" brakovima - žive zajedno nigdje vjenčani, gubljenje tradicionalnih vrijednosti, itd. Kad govorimo o perspektivi naše obitelji onda je to veoma teško odgovoriti. Kakva im je budućnost zavisi od nas pastoralni radnika, koliko ćemo uspjeti održati s njima kontakt, koliko će oni htijeti taj kontakt, koliko će i domovinska crkva pomoći, koliko će i naše društvo htijeti te obitelji itd. Međutim i u najtežim povijesnim prilikama našega naroda hrvatske su obitelji i u domovini i u dijaspori, čuvale i očuvale svoju vjeru, osnovne moralne vrijednosti i nacionalne osjećaje.